

nhân một đồng hồ bỏ túi vỏ vàng hay bạc, tùy theo thứ tự cao thấp. Gia đình tôi có một giai thoại trong kỳ thi hương 1897 này. Ông thân sinh ra tôi vắc lều chiếu đi thi. Ông nội tôi đồ tú tài kỳ thi 1861, tức là 36 năm về trước, rất chăm chú về sự học của con, đã dẫn con đi thi rông rá suốt một tháng rưỡi. Sau mỗi ngày thi, cụ hỏi con bài làm ra sao, cụ chắc là con được đậu. Đến ngày xướng danh, cụ đến đợi loa gọi từng tân khoa. Đến tên Khúc Bình, con cụ, cụ vội "Dạ" thật to. Các quan trường thấy cụ già còn đi thi và được đậu cử nhân, khen cụ có chí. Cụ vội cải chính: "Thưa tôi dạ cho con tôi, đứng tại đây đợi bá yết các quan." Thân phụ tôi tiến lên trình diện các quan trường rồi theo người chỉ dẫn vào khu thập đạo linh mũ, áo, lọng.

Ngày dự yến tiệc vua ban tại dinh tổng đốc Nam Định, các tân khoa vui mừng nghĩ đến tương lai sáng lạng, nên không ăn được nhiều, chỉ ăn qua loa vài bát nấu, rồi lấy một ít phần: xôi gấc, giò, chả, nem, bánh ngọt, trái cây bọc vào khăn nhiều điều, xách về để người hầu hạ mang biểu ông bà cha mẹ, tặng họ hàng vợ con, gọi là ít lộc vua ban.

Xong mọi lễ, các tân khoa ra phố Nam Định thăm các bạn bè thân thuộc, có lính theo hầu và vắc lọng che, thật vinh dự!

Khúc Dần

Lời Hưng Bang

Nhân buổi ra mắt tập Nghịch Lý của giáo sư Phan Ngô, người bạn đồng song và là chỗ thâm giao từ 60 năm nay

"Đến bây giờ mới thấy đây
Mà lòng đã chắc những ngày một hai"
Nguyễn Du

*Tôi bây bây, anh bây tu,
Sáu mươi năm trước, bây chừ là đây!
Trải bao dâu biển dạn dày,
Đồng song, nay đếm đầu tay sống còn!
Anh thì nặng nợ nước non,
Bao lần lao lý, cổ tròn phận trai
Lưu vong đất khách như ai
Nhung anh quyết chí, không sai lời thề.
Tâm tu tấu quốc nào nề,
Văn thơ Nghịch Lý ê chề, xót xa.
Độc thơ huyết lệ nhỏ sa,
Hỏi ai thương nước, thương nhà nghĩ sao?
Riêng tôi cảm thấy lòng đau,
Cùng chung cảnh ngộ, được bao nhiêu người?...
Khen anh là chuyện thừa thôi!
Văn thơ Nghịch Lý Là Lời Hưng Bang
Văn chương tải đạo rõ ràng,
Có văn Chính Khí mới mong cứu đời.*

Đất lưu vong ngày 10-10-1993

AH Lê Quang Tiềm